

HIND 5 SENTI

Jõulu-

Õpilasleht

NR. 10

18. DETSEMBER 1935

Jõulumõtteid

Praost G. Rutopõld

*Au olgu Jumalale kõrges ja maa
pää! rahu, inimestest häämeel.*

Luuk. 2, 14.

Hõisata tahaks ja rõõmus olla, nagu see kohane on jõuluks koju tõttavaile noortele. Nii algasid minus jõulumõtted. Nad viivad mind kaugele, läbi aastate, ühele kohale, kus seisis tuttav maja, õlgse katusega ja madalate akendega. Öhtuhämaruses aknad aga särasid valgusest kui tähed ja ühinesid taeva serval hiilgavate tähtedega viimati ühiseks tähtede mereks. Koju tulles tuli ikka otsida kodutähti kuni neid leidsin säravas aknais.

Oli jõuluõhtu ja ma otsisin jälle kodutähti. Ja paljudgi oli neid üle taeva, üks säravam kui teine. Nad olid kui lapsed, kes üksteise võidu sulle naeratasid. Kelle käsi on nad kõik sinna pannud? Kas nad teavad, et ma otsin oma kodutähti ja neid leian? Kas nad mõistavad minu igatsejaid mõtteid, et tahan olla täheks nii kui nemad ja naeratada rändajale koduruttajale? — Ma mõistisin neid. Nad on ju Isakoja kodutuled, mis rändajale teed näitavad jõuluõhtul sinna, kust kõlab inglite laul: „Au olgu Jumalale kõrges ja maa pää! rahu, inimestest häämeel.“

Kodutuled paistsid ja ma jõudsin koju, kus mind isa-ema, vennad-õed tervitasid. Kodus oli jõulurõõm ja jõulurahu. Seda tahaksin ma jälle omada, siis võiksin hõisata:

*Helisege, jõulukellad,
Inimesed, paluge!
Kuulutage, hääled hellad:
Rahuvürst on sündinud!
Imeline püha öö
Õndsust meil' ja troosti toob.
Rahu maa pää! rahu taevas
Jõululaps nüüd meile saadab.*

Rõõmu ja rahu jõuluks viige ka teie, noored, oma kodudesse ja kandke igatsejaid mõtteid tähtes — olla tähtedeks kodumaal ja oma rahvas seas.

Rõõmsaid jõulupühi

kõigile lugejaile, kaastöölisele ja ärisõpradele soovib

„Õpilasleht“.



Võistlustöö

Eudvi

Jõuluõhtu

*Tasa, vaikselt sõidavad reed;
kostab öine kellade kaja.
Üle vaikse metsade raja
sõidavad saanid kirikuteed.*

*Kõrgel taevas siravad tähed
ning hõbedane kuu;
maa pää! kenad pöösas ja puu
lumega kaetud, valged neil lehed.*

*Ikka edasi sõidavad reed
üle vaikse metsade raja.
Saabub viimaks pühalik maja,
kus ühtuvad rahvaste teed.*

*Sõitmast siin lakkavad saanid ja reed.
Õised rändurid astuvad palves siin
võimsa kuninga Jumala ette;
kes neil' juhatab õigluse teed.*

*Kostab pehmelt võimas koraal,
rahvast tungil täis kirikusaal;
mahedalt anuvad palvetussõnad
vaiksel jõuluööl Jumala ees.*



Henrik Visnapuu

Jõuluöö

Taevas särasid tähed. Polnud kuud.

Lumihärmatisen olid puud.

Oli külm, oli vaikne, oli õhtu.

Sõitsid kiriku vaikiden reed.

Tõusin kõrvalist tähtesse teed.

Olid jõulud, oli laupäev, oli õhtu.

Tõusin mäkke, nägin paistvat tuld,
suland lumest paistis hauana muld.

Oli külm, oli tuli, oli õhtu.

Tuli praksuden põles. Olin mäel.

Magas sündinu näitsiku käel.

Oli vaikne, olid jõulud, oli õhtu.

Olin imestet, tulpastin, olin tumm.

Mis näen, mõtlin olevat lumm.

Oli õudne, oli külm, oli õhtu.

Ütles kurblikul häälel ema suu:

„Magab. Poeg. Pole paika. Puudub muu!“

Säras täht üle pää, oli õhtu.

Ja ma kummardin käele, annin suud.

Hõbehärmatisen olid puud.

Oli neitsi, olid jõulud, oli õhtu.

Kogust Käoorvik.



JUMALAEMA

Brüsseli puunikerdaja meisterteos 16. sajandist.

Eaine Voog

Võistlustöö

Niidiküla isa pühade-haod

Jõulud oma vaikusega on saabunud juba metsaküllagi. Kuid Reinu talus on kõik veel pahupidi. Isegi puud alles metsas.

Hindrik lamab pilusilmil ahjul, unistab vist pühadest. Naine Anu talitab pliidi juures ja sunnib Hindrikut minema hagude järgi. Aga ta manitsused jäävad asjatuks. Siiski. Paari tunni pärast sõidab Hindrik, lambanahkne kasukas seljas, läki-läki silmile tõmmatud ja Anu koetud kirbukirja kindad käes, läbi tuisanud lume Rebasmäe laande hagude järele.

Päev möödub, peatselt saabub õhtu, kuid Reinu peremehesest pole veel kihku ega kahku. Eit jätab kas silmad aiateiba, sest saiatäigen tikub, kurilooni, vägisi üle astja-äärte. Puid aga ei tule ega tule.

Juba pimeneb. Tuul tõuseb veelgi ja vassib kogu looduse üheks valgeks ja käänevaks massiks. Pikka ja pikka astub väsinud, vana-

dusest nõrgajalgne kõrb üksikul metsateel, mis suubub metsakolkas asuvasse Niidikülla.

Reel, haakoormal külitab lumega kaetud inimkogu, kes mõne äkilise ohjatõmbega sunnib laiska looma kiiremale käigule. Nagu vabanduseks teeb kõrb siis paar sügavat kooku oma higise kaelaga.

Tee on umbne. Tuiskab vahetpidamata.

Kuivanud raokesed, puuokkad ja külamehe teelekaotatud heinakõrred — kõik on mässinud end lumekangasse. Vanale Normale see kuidagiviisi ei meeldi. Ta püüab, kui peremees ei märka, pöörata varju laiakrooniliste kuuskede alla.

Alles nüüd ajab reel lamav Rebasmäe laanekülakese elanik Reinu Hindrik end istuli ja vaatab pahakspanevalt keerlevasse lumekangasse.

„Noh, va Norma, sinagi ei leia tuisuga teed.“

Ja aeglaselt püüab ta vana kõrbi õigele teele juhtida.

„Siia, siia, Norma! Ära põikle midagi tühise lume eest! Nii ei jõuagi koju. — Ja Anu ootab. Noh!“

Tark Norma näib oma peremehe sõnu mõistvat, rahutult liiguvad sõeluvus lumeprügis ta kaks pikka tumedat kõrva kui kellaosutid üles ja alla, ette ja taha — kuid koorem jääb paika.

„Noh, noh, tõmba aga, vaat kus varsakene mul siin! Norma!“

Otse nende ees, veerlevas hallis massis lömitab miski must kogu, mida terane, pimedaga harjunud Norma silm juba eemalt on märganud. See on üks tormiohvreist. Rebasmäe laane põlistest kuuskedest. Pikk ja sirge.

Kauase sundimise pääle hakkab Norma häbelikult tammuma läbi põlvini ulatuva lume, ilma et näeks,

Jumaliku VALGUSE RÜÜTLI k u j u

mis asetatud süngele sotsiaalse viletsuse ja pimedada ebausule tagapõhjale, paistab meile vastu *Gustav Frenssen*'i kuulsast raamatust „*JEESUSE ELU*“. Ilusat lapseusku, puhast ja süütut usumeelt leiavad sest raamatust kõik kahtlejad ja usutaganejad, kes kirikust on eemale jäänud.

See jõulukink sobib noorele ja vanale.

106 lk. Hind kõvas köites 85 senti.

TEST

Värdis kolmas kiri onule

Onukene, kallid!

Minu käesolev kiri sinule on üks väga suur rõõmu- ja lustihõiskamine algusest lõpuni, sest nüüd ma tean, mis on test... Eile sain teada. Enne mõtlesin, et kui on test, siis tuuakse vast sisse mõni jube masin, mis hirmutab ja raputab nagu elektrimasin... Seda viimast pelgan mina nagu elushunti — aga polnud midagi sellesarnast. Test on see, kui õpetaja tuleb hommikul klassi, on tõsine, muidu ka igapidi punnis-jonnis, ei kõnele ise ega lase meil midagi lausuda. Ta jagab ainult kätte paberilehti, kuhu on kirja pandud igasuguseid mõistuseid ja terve hulk käänaku-väänakulisi küsimusi. Pole sääli muud kui pane aga kirja, mis pähe tuleb, sest ega aega pole mõtlemiseks. Tahtsin Käki-Liidega pisut nõu pidada ja müksasin vahetevahel Lubjasaare Antsu, aga kus sa sellega.

ÕPPUR-SÕDUR

jõudis oma sõjaseikluste teise osaga eelm. numbris lõpule. Uusaasta numbris jätkub sõjamälestuste kõige sangarlikum osa — kolmas ja viimane: „VÖIDULT VÖIDULE“.

kuhu. Raksatab ais. Koorem vajub ühes peremehega lumme. Kelle süü? Egas keegi ikka tuisutaati saa süüdistama hakata.

Vanamees laob jälle haooksad ja mõned puukandid reele, võtab siis kaelast salli ja hakkab sellega aisaotsi kokku siduma. Töö ei lähe. Küll kläpib Hindrik murdunud otsi üht ja teistviisi, aga ei paremust ühti.

„Vaata asja, mina jään siia vanamoori pärast külmetama. Kui on nii kange, tulgu ja viigu ise need haod!“

Ja kribinal-krabinal päästetakse hobune haakoorma eest valla, ning sõit algab ratsa Niidi küla poole.

Esmalt vilguvad tuled kui virvendavad pärlid tuhmis keerlevas lumehelvetel linikus.

Kodu lähedal Hindriku süda lööb kartma. Mis ütleb eit, kui ilma hagudeta koju lähen?

Hoolikas eit on päästnud lahti kuuriukse ja ootab laternatulega väraval, kui Hindrik Normaga nagu „kindral“ õue ratsutab.

„Kus haod?!“

„Jäid metsa.“



Mälestussammas Jõuluvanale.

Santa Claus'i linn Ameerikas on püstitanud kõigi maailma laste suuri-male sõbrale — Jõuluvanale — ligi nelja sülla kõrguse mälestussamba. Muuheldest istub hää vanake oma kivialusel. Suved ja talved kestab ta ümber rõõmsate laste pillerkaar.

Kohe tõstis õpetaja sõrme üles ja tegi tsit!... Aga ärge õpetaja siiski arvaku, et mul nende abi väga tarvis oli, sain seekord ise hakkama. Testiga on lugu nii, et kui vastad ära küsimused, saad plussi, jätkad vastamata, saad nulli. Üldse on test õnnetuse või õnnetooja. Minule tõi test seekord õnne. Mul olid küsimused esimesest viimseni vastatud ja arvatavasti üsna hästi, sest ega õpetaja muidu poleks täna ütelnud — ja veel kogu klassi ees —: „Värdis on priima poiss... ja üldse saavutas esimese testiga rekordi...“

Küsimused olid ka minu vanuse ja teadmiste kohta väega-väega kerged! Kirjutan sulle mõned meelejäänud vastused, et sa ise veenduksid, kuidas mina saavutasin klassis priima, s. o. esimese koha.

Näiteks: 1. Koolijuhatajat kutsutakse ka di-traktoriks.

2. Kivi-aeg on kevadel, kui kesalt kive korjatakse.

3. Grammofon on tantsupill.

4. Y — selle tähe nimi on indrek.

5. Jeesuse andis ära kukk.

6. Orduaeg algas 1917. a. meie maal.

7. Aabrami vennapoja nimi oli lont.

8. Gümnaasium on alkoholist kõrgem.

9. Patarei on see, mille pääl teenitakse.

10. Kompott keedetakse talveks valmis.

Nendest vastustest sa juba märkad, et ma olen hästi arenenud. Õpetaja ütleb inteljent, tema on peenem inimene ja ma olen märganud, et kõik peenem rahvas tarvitab kõiksuguseid võõraid sõnu. Kuna ma nüüd olen klassis priima, kuulun ma ka peenemate hulka ja ütlen sulle, onukene, ole sa ka inteljent ja vasta mulle veel enne jõulu.

Sinu südamest õnnelik Värdis soovib sulle rõõmsat olemist jõuluks ja ka edaspidi hääd tervit!...

Värdis.



INGLISE JÕULUVANA.

Kuulsa Themsejõe linna suurim kaubamaja on muutunud muinasjutulossiks. Noori ja vanu võlub selle uhke lossi hing — helde Jõulutaat, kes jagab ohtral käel kinke paremale ja pahemale.

Jõuluõhtul tõstetud päälmine käsikivi üles ja sinna kivide vahele pandud kaks puutükki. Nende vahele kivi alla pandud siis toiduvara ja natuke jooki, mis kogu pühade ajaks, kuni kolmekuningapäevani, jäetud sinna käsikivile söögiks.

Õhtul toodud heinu või õlgi tuppa ja laotatud põrandale, selle mälestuseks, et ka Jeesuslaps õlgedel maganud. Õlekandjad küsinud enne läbi ukse: „Kas jõulud võivad sisse tulla?“ Peremees seisnud „rehepapiga“ (see oli suvel peremehe polt esimesena lõigatud ja seotud viljavihk, mis kinnitati söögilaua kohta parte külge ja jäi sinna kogu pühade ajaks) toas, ja see, kes esimest õlekubu kannud, küsinud talt mitmesuguste asjade kohta otsust, — mille üle „rehepapp“ siis peremehele õigeid ennustusi annud. Pärast õhtusööki mängitud õlgedel ja löödud „passi“.

Jõululast oodates jäänud inimesed kogu ööks riidesse ärkvele, küünal põlenud ja toit seisnud kogu öö laual, nimelt kapsad, vorstid ja liha, ja igal lauanurgal olnud hunnikuke soola, millest üheksa korda söödud.

JÕULU ORIKAS. Jõuluks tehtud üks isesugune leib, millele võtmega rist päale vajutatud. See kutsutud „Jõulu-orikaks“^{*}). See toodud lauale ja pistetud

^{*}) See on Vana Norra Juuli-peo mälestus, kus orikas ohverdati valguse-jumalale Juulile (sellest eesti sõna jõulud).

JÕULUD JA UUS AASTA

KUIDAS MAAL MUISTE JÕULUSID PÜHITSETI

küünal selga. Sinna ta jäänud puutumatult kuni pühade lõpuni.

VANA-AASTA ÕHTUL pistetud kepid lumme püsti; kelle kepp olnud hommikul ümber kukkunud, see pidanud sel aastal surema. — Videvikus köetud ahju, ja kui see ära oli küdenud, siis tõstetud söögilaud keset tuba ja pandud küünal päale põlema. Siis toodud õled sisse („näariõled“, rootsi nyär); majaisa võtnud neid ja visanud vastu parsid; kui neid palju parte külge ja pragude vahele jäänud rippuma, siis pidanud järgm. aastal olema hää rukkilõikus.

ÕNNE VALAMINE. Siis olla veel tinaga „õnne valatud“. Külma vette kallatud sulatina kujust püütud siis kõiksugust õnne välja lugeda. Kui tina kellegi nime päale vette kallates hästi krobedaks läinud, sel olnud siis elus rikkuse õnne loota; ka loomade ja nende kasvamise päale olla õnne valatud.

Pärast südaööd mindud välja ja küsitud esimeselt vastutulijalt: „Mis su nimi on?“ Nii pidanud siis igäüks oma tulevase abikaasa nime teada saama.

*Olgu otsad hommeneksi,
tulevaksi reede'eksi,
jõulu pikiksi pühiksi,
niki-näki näärieksi!*

Aeg on vaadata

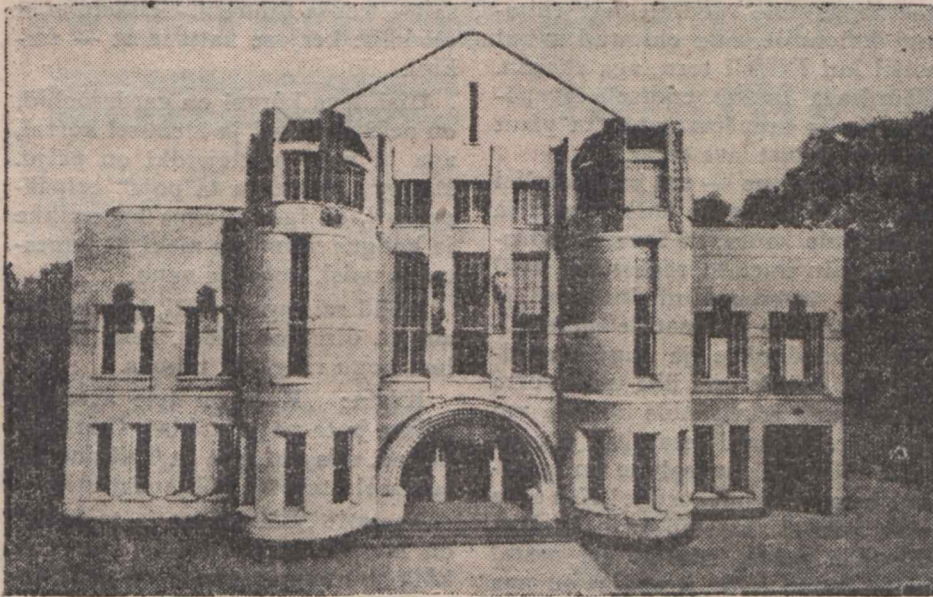
jõulukinke.

Vähemgi kingitus valmistab suurt rõõmu, kui see otstarbekalt ja tabavalt valitud.

Noortele sobivaid kinke, nagu:

Hää raamat
Täitesulepää
Portfell või koolimapp
Peenrahakott
Taskunuga
Foto- või postkaardialbum
Tsirklikast
Taskuraamat kalingur- ja nahkköites
Malemäng
Õppuri A ja O
Õpilassõber
Pakaliit alusel tädi-pott sulepääga
automaat taskupliifats j.n.e. j.n.e.
saadaval suures valikus

„Postimehe“ raamatukaupl.
Tartu, Suurturg 16, telef. 2-50.



„Vanemuist“ külastamas.

Uurimiskäik lava taha.

„Vanemuine“ on nüüd tõesti „Vanemuine“, — sai tänavu sügisel 70-aastaseks. Kolmveerand sajandit on vanal laulutargal juba kukil, kuid „süda on noor“ ja ikka nooremaks ja tulisemaks näib ta aastatega muutuvat. „Õpilaslehe“ uljas sulevend käis noorendatud juubilari külastamas, leidis eest ootamatult lahke vastuvõtu, nii et tal oli võimalus pääseda koguni teatri kõige pühemasse kohta — lava taha. Eten-duse ajal valitseb lava taga selline kõrgepinge, et ükski pühitsemata jalg sinna naljalt ei pääse. Sellepärast tegi meie kaastööline oma külaskäigu näidendi eelproovi aegu.

„Lava päripäeva ümber!“

Pime on ümber ja võõras. Vaatad tolle suure, valgusest helen-dava nelinurga, lava, poole. Kirev dekoratsioon särab tuhandete küünalde valguses. Saad just pisut taipu tollest pildist, kui korraga — rak! rak! tasane sahin, ja ees-olev panoraam hakkab aeglaselt pöörduma. Pöörab, pöörab ja ongi endise kõrgete kolonnidega rüütli-saali asemel kivine lossiõu.

Jah, pöördlava on nüüd „Vanemuises“. Kuna saalist ikka erilist näha ei saa — on peagu sama, mida näeb õhtune teatrikülastaja, „pääproovil“ läheb kõik samuti tip-top kui õhtusel etendusel, — peab minema ligemale.

Noh, too lavatagune on võhikule üks tuntamatu maa! Vaatad siia, vaatad sinna, kõikjal näed imelikku muutust: endine ilus mets on nüüd sakiline, sopiline kangatükk, millele dekoraatori osav pintsell on löönud erilisi kirevaid laike. Ja ülalt ripuvad köied ja raamid, hoides püsti puud ja põõsaid, maju ja metsi. Kõik, mis eemalt sulaskokku kenaks pildiks, on nüüd oma

töelises argipäevsuses.

Ja kui veel vaadata neid asju tagantpoolt, siis — on pettumus täielik: lauaukikesist, kastidest, riidest on naeltega kopsitud kokku kõik meeldivad pildid. Päriskahju hakkab, et nüüd tead, mida teab, näeb, tunneb näitleja laval! — Ja hoolimata kõigest sellest saab tema siiski näida, kui oleks ta näiteks töelises metsas, kus siristavad linnud ja vulisedes voolavad allikad ja taamal ehapuna horisondil vaheldub algava õhtuhämaruse ja siis sumeda ööpimedusega.

Nüüd aga huvitab, kuidas tehakse toda õhtut, kuidas tekivad taevasse tähed ja jälle saavutatakse päevalgus? Hr. V. Haas annab lahkesti selgitusi: „Väikesed asjad, tähed ja kuu, saavutatakse projektsioon-aparaadi abil — ja päikest meil pole senini veel tarvis olnud. Valguse intensiivsust näiteks päevaloojumisel tehakse reostaatide abil. Näete, publikust vaadates vasakul on reostaatide juhtimisruum!“

Ongi palju nuppe ja pirne — päris keeruline lugu. Aga reostaate pole näha.



O. ALOE,
„Vanemuise“ direktor.

— Jaa, — need on meil all, lava all, tulekindlas ruumis. Suurest kuumusest tekkiv tuli ei saa seega teatrihoonele üldse kardetavaks. Muid tulesid on palju, ligi kolmkümmend.

Esiteks kindlad tuled rambist, lava-avause ülemiselt servalt ja külgedelt ja saalist publiku kohalt, päälle nende on aga palju tugevaid jõulisi prožektoreid, mida saab asetada vajaduse järgi tarvilikku kohta. Tuled on kahe ülesandega: dekoratsiooni ja tegelaste valgustamiseks, peab nendega kombineerima nii, et nad teineteist ei kataks!

Ütleb ja ruttab jälle toiminguisse.

„Number üheksa! Aitab!“

Näe, üks dekoratsioon tõusis üles! Kadus lavalt ja nüüd hõljub säääl kõrgel. Kõik nööriotsakesed on siin vist nummerdatud. Päriskindlakorraline asjaajamine.

Nüüd aga juhtun ühe pruunis kitlis härra juure. Paistab olevat päris



K. OTTO,
„Vanemuise“ peanäitejuht.

suur mees laval (mitte kasvu poolest!), hõigub ja juhatab ja näitab. Sada asja korraga teoksil. Imelik mees — et temal kah need asjakesed segi ei lähe. Oiendab ja teeb, räägib kolme inimesega korraga, ja igale poole teda ka jätkub — aga segi tal midagi ei lähe! Kurjad inimesed räägivad: tema oskavat paremini haukuda kui koerad ise, ja kui linnulaulu tarvis, et siis tema laulvat.

Noh, tema mulle näitas kõiki ruume, ka neid, mille uksele „Sisseminek võõraile kõvasti keeldud“. Lava on nüüd keskelt umbes viiemeetrilise raadiusega ketta suuruses, pisut kõrgem — too ongi pöördlava pind. Saavat tolele ehitada valmis suuremaid pilte korraga kolm. Praegu liigub pöördlava inimeste jõul, hiljem aga, kui ümberehitus teostatud, hakkab lava pöörduma moo-

tori abil. Mõtlesin, et pöördlava toetub suurele raudlattidest ehitatud kolonnile, mis ehitatud samal viisil kui Eiffeli torn, aga eksisin. Pöördlava toetub endisele lavapõrandale ja seepärast ongi ta pisut kõrgem muust lava osast.

No lavaalune — see on keerulisi käike täis ja ilmatu hulk talasid ja poste, mis kannavad lava, moodustavad siin imeliku rägastiku. Sää! lebavad tarvitamatud kulissid ja sää! on ka too reostaatide ruum telliskivi-voorderise ja tugeva rauduksega. Nägin veel ühe trepi võrra madalamal rekvisiitide ruumi, mu juhi, hr. Kalkuni „eratuba“ ja puusepa töökoda. Lavaalune on imelikul kombel kolmekordne! Kes seda võis arvata! Sää! all asub ka kostüümide ruum, saanud sel aastal suure ruumi juure ja endine on oma 30 meetrit pikk, aga ikka olla veel

kitsas. „Estonia“ vastav ruum olla seitse korda suurem. Riideid sää! oli küll: kerjuse kaltsudest — frakini.

Ülal, lava kõrval on garderoobid, on neid alumisel ja ülemisel korral, aga ju neid näitlejaidki on palju. Praegu, „Mare ja ta poja“ eelpäaproovil, on igas ruumis habemikke ja kongus ninadega mehi ja jumes-tatud naisi, noori ja vanu.

Nüüd sai tagasi saali, kus kohtasin hr. direktor Aloet, kelle lahel loal kogu ringkäik toimus.

Küsin: „Kuis on teie arvamus „Mare ja ta poja“ kohta? Ons etteheited, mis autorile ja Tallinna lavastusele tehtud, põhjendatud?“

Vastati: „Ei! „Mare ja ta poeg“ on lavaliselt haruldaselt tihe. Ja kõik toimingud teoses on psühholoogiliselt otse haruldase täielikkusega põhjendatud. Marel, emal, kes mõisale juba annud kuus oma armastatud omakseist, on võimatu toimida teisiti!“ Ja seega hr. direktor lahku. (Jutt on Toomapäeva mässu ebaõnnestumise põhjustajast.)

Aga kõigil on ju võimalus kujundada oma arvamust, üsna pea ongi „Mare ja ta poeg“ esietendusel.

Millise mulje jättis „Vanemuine“? Tõhusa, sää! tehakse suurt tööd, kunstiliselt erikaalult rasket tööd. Mina pööran oma palge täiesti teatri aseainelt — kinolt. Ja et mu kirjutus ei omaks silmapaistvat, n. ö. tendentslikku maiku, ma ei ütlen, et minge teatrisse! Ei. Ma ütlen: „Mingem „Vanemuisesse“. Tõsine kunst peletagu igapäevased mured ja andku aega oma arvamuste kujunemiseks kunsti selles osas. Ja võimalusi selleks tuleb, isegi rohkesti. Seisame pühade eel, mil on meie teatri kavas hulgana rahva- ja lastetendusi.

Poiss, plika, noormees, neiu, isad-cmad! „Õpilasleht“ ootab teie arvamusi teatriprobleemi ja „Mare ja ta poja“ tendentslikkuse (rahvuslikult halva kalduvuse) kohta. Kirjutused avaldatakse vaidluskorras.

Enne lahkumist kohtan veel inspeksionist hr. Kalkunit. Pärin temalt mõnda lauset „lehte“ panemiseks, ja tema siis ütles päris delfi-orakellikult ajaloolise lause: „Inimene on, ei ole; läks, ei räägi! Teine vaatus. Lava päripäeva ümber, või vastupidi. Eesriie!“

Äraseletatult see peab tähendama: Tuleb teine vaatus, uus pilt ette. Pääosaline ilma vasturääkimata lavale, eesriie eest!

Jaan Kõks.

Noorte loomingu-võistluse asjus

Kuna eelmise loomingu-võistluse lõpuleviimine jõuluks osutus võimatuks rohke ja väärtusliku materjali tõttu, viibib uue võistluse tingimuste väljakuulutamise. See toimub ühes ligemas numbris. — Kuid juba nende eelteadete ja tänini antud instruksioonide põhjal on tulnud kokku rohkesti hääd kaastöid. Saatke aga lisa! Jõuluvaheaeg, vaba koolimuredest, on kirjan-duslikuks loominguks kõige soodsam.

PALJUD UUED LUGEJAD

ei teagi vist, milles see loomingu-võistlus ja auhindamine seisab. Neile seletame lühidalt, et aasta tagasi korraldas „Õpilasleht“ oma lugejate vahel kirjandusliku võistluse lühijuttude ja luuletuste alal. Sissesaadetud paremad tööd avaldati lehes autori varjunime all, kusjuures märgiti sellele juure „Võistlustöö“. Paar nädalat enne kevadpühi ilmus lehes hääletussedel, millel lugejad ära märkisid, millised kolm juttu ja kolm luuletust meeldisid neile võistlustööde hul-gast kõige enam. Seega määrasid lugejad ise oma hääletega võistlustööde paremuse järjekorra, s. o. milline töö sai I, II või III auhinna. Kõik võistlejad said oma ilm. tööde eest honorari (rahalist tasu), kuna kuus õnnelikku võitjat,

kelle jutud ja luuletused kirjalikul hääletusel lugejate poolt kõige paremaiks olid tunnustatud, saatsid toimetuse palvel „Õpilaslehele“ oma pildid ja elulood, mis ilmusid kevadpühade numbris. Ka lugejad-hääletajad said rikkalikke ja kalliväärtuslikke kingitusi, arvult üle 100. Sama võistluse teine osa kestab praegu edasi. Varsti kutsume jälle lugejad otsust tegema seniilmunud võistlustööde üle, milliseid palume hoolega jälgida ja arvustada.

Ch. Klompuse

naha ja kalosside ladu, mis asub Tartus, Kaubahoov 8, on soodsamaks ostukohaks.



— H₂O on vee valem. Kas on kellegi veel midagi küsida?

— Jah, härra õpetaja. Aga mille valem on SOS?

Suures valikus mänguasju, seltskondlikke mängu, iluasju soovitab

F-ma „UUDIS“ RÜÜTLI 1.

HINNAD ODAVAD.

Veerandsada aastat teatrilaval

„Näete sää!,“ ja uks suletakse seljataga.

Vaikne küsimus: — Aga kus siis? Kus ta on? Missugune?

Otsitav aitab ise: „Ah Ratassepp! Mina olen, lähme siia!“

Ära teise garderoobi, esimeses oli raske orienteeruda habemete, kongus ninade, rüütliameti ja talupojakuubede vahel.

Sää! siis, üsna piskus ruumis istus hr. R. talupoja habeme ja pruunika kuuega. „Mare ja ta poja“ proov oli.

Rudolf Ratassepp on sümpaatne mees, otse lust oli teda jälgida: kõneleb vabalt, ja imetlustäratavalt palju on ta osanud läinud ajast tähele panna, üsna pisikesi juhtumusi, väikesi. Ja kui ta neid pikka ja targu lükkis üksteise järgi ritta, kasvas noist mälestusist elavate piltide rida, otsekui väikeste kenade pärlide kee, mida sõrmitseks enesest tahtmatult sündinud armusega pikka, pikka aega.

Millest siis tulnud see, et on valitud näitleja võrdlemisi ebatasane ja raskusi sisaldav rada?

„See tuleb peagu lustist! Eelkäijad virgutasiid ja ajakirjanikust vend Jaan ka. Juba varakult hakkasin pihta. Kooliski juba mängiti: noh, jõuluõhtul kuuse all salm öeldud või deklameeritud. Ja siis teised nägid, et andi on ka, — ja nii hakkaski. Esimesi osi oli mul Ropkas 1907. a. „Kevadises voolus“, A. Perandi oli meil sää! näitejuhiks. Vahepeäl käisin „Vanemuises“ direktor Menningu juures. Võeti uusi jõude vastu. Kava valiti valmis, ja siis „eksamile“.

Olin valinud endale Kitzbergi „Tuulte pöörise“ Jaani osa teisest vaatusest katseasjaks. „Eksam“ oli siinsamas toas, see oli siis Menningu tuba (väikseim garderoobist alumisel korral). Sai see „proov“ ära tehtud ja vastu võeti mind „Vanemuisesse“ ka, aga siis ma ise ei tulnud siia! Vend kutsus Tallinnasse „Estoniasse“. Ja nii olingi esimese hooaja Tallinnas. Järgneval aastal siirdusin uuesti Tartusse.

Nüüd läks asi pahaks. Lähen Menningu juure, et tahaks „Vanemuisesse“ tagasi ikka. Aga kus sellega! Menning teeb võõra näo: „Jah, aasta olid „Estonias“. Kes teab, vast rikkusid su ära sää! Tee uus eksam!“ Ega midagi, tuli teha jälle uus vastuvõtu eksam. Seekord

oli prooviks deklamatsioon „Hullumeelsest“. Lõpetanud, ütleb Menning: „Jah, — Teil on hää vene keele väljarääkimine! Oodake kodus, kui vastu võetakse, küll siis teatan.“

Egas midagi, läksin koju ja ootasin! Suve lõpupoole, siis tuli lahine kaart, et olete ametisse võetud 1. aug. arvates. Tulge proovile. — Ja see oli kõik aastal 1911. —

„Millistes teatrites olete teotse- nud?“

„Noh, alul siin „Vanemuises“, siis sõjaaegses „Sõjaministeriumi Draamateatris“. Kindral Põdder rekvireeris selleks Saksa teatri. Oli vastuseisjaidki tolele asjale, arvati et mis saksad nüüd ütlevad? Aga ei nood öelnud midagi, ja sää! hiljem kasvas välja „Draamateater“. Sõdureile pidime andma tasuks ühe etenduse nädalas, too oli Põdderi tingimus. Muidu mängisime harilikule publikule. Käisime tol ajal ka Narvas mängimas. Korra õhtul hakkasid punased paugutama, no rahvas läks pisut ärevile. Me mängisime edasi ja rahvas siis jäi ka rahulikumaks. Lavarahva seas oli ikka ka üks imelik saks, nagu paugatusi kuulis, tahtis kohe ära joosta. Pärast ikka jäi teine kohale. See oli huvitav aeg sää! „Draamateatris!“

Meie jutust selgub, et hr. Ratassepp kuulub „Draamateatri“ asutajate hulka. „Pärast sõda olin „Draamateatris“ ja 1923. a. alates Tartus „Vanemuises“.

„Kuidas „Vanemuises“ töötamine meeldib ka?“

„Pole öelda suurt midagi. Tööd on. Läinud aastal oli palju lavastusi, läbilöönumaks osutus A. Raagi „Mässuvaim“. Oli päris tööaasta too minevane: 11 tükist lavastati 5 minu poolt. Kokku lavastusi on mul Tartus kümne ümber. Tänavu nagu puhkuse aasta. Olen lavastanud „C. R. Jakobson'i“. Varsti tuleb nüüd „Mikumärdi“, see on pisut muudetud, lõpu töötas H. Raudsepp ümber.“

„Teile meeldivam osa?“

„Ma mängin ühte-teist. Oma osa n. ö. šablooni ei ole, rutiini ei lange ka, sest järgmine osa on sageli psühholoogiliselt eelmisele vastupidine. Vast rohkem meeldib kuningas Lear ja Erik 14. Juubeliks tahtsin Richard 3., aga too on kohati



RUDOLF RATASEPP.
„Vanemuise“ vanemaid lavajõude

episoodilise tegevusega. Aga ega ikka enam ole Shakespeare ajad!“

„Mida arvate „Vanemuise“ teatrist?“

„Vanemuine“ on äratusteater. „V.“ võeti kõige esmalt suuri lavastusi, viidi läbi julgeid uuendusi ja neid õppisid ja olid sunnitud isegi järgi tegema teised teatrid. Ja kannatanud on „V.“ ka palju seeläbi, et nopitakse paremaid jõude ära siit. „Estonia“ üks on saanud Visman'i, S. Lipu, Savi, Vaino, Hallapi. Dekoraatorigi said siit Tuurandi kujul. Ja oli Tuurand üks tubli mees. Kullatükk oli, ise seadis ja tegi...“

„Palun, jutustage pisut „Draamateatri“ ajast?“

„On üks imelik ajajärk, mis kipub õieti ära kaduma. Olin tollal Dr. t.“ asjaajajaks. Üürisime siis Lindebergilt „Karbonaadi“ (Saksa teater) 400 ooberosti üüriks ja pisut veel iga tuhande päält, mida kassa sisse tõi. No olin siis korra kaks üürikviitungit ära kaotanud. Mis teha! Teenisin siis kahe kuuga tasa. Kaks kuud pingutasin ilma — jah! Pärast revisj. komisjoni esimees jur. Kleesment leidis üles teised. Noh, — siis, siis saigi korraga rohkem raha. Nende kahe kuu eest sain ka.“

Kõliseb kell ja hr. Ratassepp ruttab lavale. Hüvasti!

J. Kõks.

Õpilased! Kõige soodsamalt ostate oma koolitarbed paberiäri

„KODUMAALT“

mis asub Tartus, Aleksandri 10

Kõik suusatama!

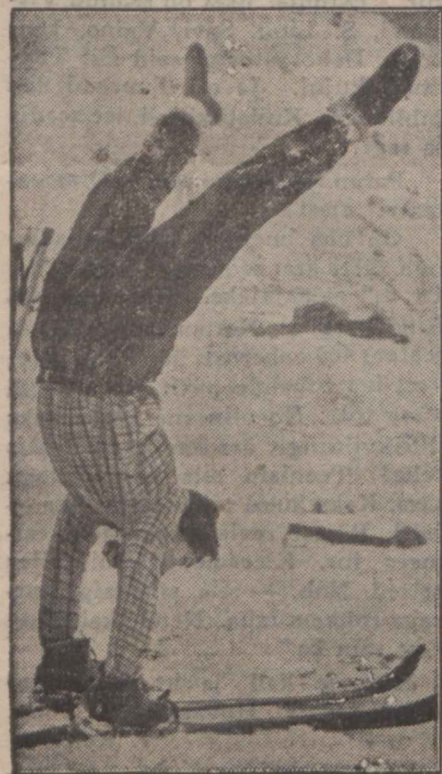
Poisid, tüdrukud, mehed, naised — lumi tuleb! Seadke suusad korda!

Suusatamine, mis Eestis alles viimaseil aastail hoogu võtab ja rahvusspordiks võib kujuneda, on seda Soomes juba kaua, kaua aastaid. Suusatamine pole ainuüksi spordiks, ta on igapäevase elu üks paratamatuid nõudeid: suusatamine on kogu põhjamaail üks liikumise viise. Saagu lumel jooksmine suuskade abiga meilgi liikumismooduseks, mingi noormees maal koosolekule suuskadel, neiu lauluharjutusele samuti ja saagu linlasele suusatamisest võimalus, mil ta, kas või ainult paaril söömül, saab kopsu paisutada täiesti värske ja puhta õhuga!

„Suusatamiseks teadmisi“ annan mõttega, et neist „teadmist“ kujundatakse oskused.

Suusatüüpe

MURDMAASUUSKI kasutatakse sõiduks igasugusel maastikul.



RÕÕM ESIMESIST LUMEST.

Suur rõõmutuhtin haarab igat suusa-sportlast esimese lume tulekul ja ajab neid isegi „tiritamme“ kasvatama. Tehakse koguni katset sel viisil suusatada,



Nende mõõdukas pikkus lubab neid mitmekesisel maastikul kergesti juhtida. Suusa pikkus oleneb suusataja keharaskusest. Murdmaa suusa keskm. pikkus on 190—230 cm. Suusa paksus oleneb suusapuu painduvuse- ja vastupanuvõimeist. Keskmise tugevusega puu juures murdmaasuusa paksus: esiotsa õhemas kohas 0,5—0,8 cm, keskosa jalaasemel 2,7—3,3 cm ja kannaosas veidi paksem kui esiotsas (0,7—1,2).

Juhtsoone sügavus keskm. 0,2 cm, laius 1,2—1,6 cm. Nina painutus alaku umbes 30 cm suusa ninast ja tõusku 10—14 cm kõrgusele suusataalla pinnast. Ninariihmad asugu raskuse keskmest tagapool, see võimaldab hõlpsamat juhtimist. Murdmaasuusk on levinum ja praktilisem suusaliikidest.

MÄESUUSAD, Eestis peagu alati nimetusega „Telemark“, on lühikesed, laiad ja tugevad. Tugevust nõuab mäesõidu mitmeladne pale (järsud pöörded, hüpped), lühidust pöörete hõlpus sooritamine. Mäesuusa pikkus on 180—220 cm, laius keskosas 7—8 cm. Suusa nina olgu tublisti üles painutatud ja olgu tugev. Ninariihmad raskusekeskmest tagapool.

HÜPPESUUSAD on valmistatud kase-, vahtra-, saare- või tampepuust. Nad on pikad, laiad, raske ja õige tugevad. Suusa ülapind on samuti harjata kui mäesuusalgi. Suusa nina tugevasti üles pöördud. Hüppesuusal olgu talle all kaks või kolm juhtsoont, et võimaldada mäest laskumisel paremat suusajuhtimist. Hüppesuusa pikkus on keskm. 220—250 cm, laius ninas 10—

11 cm, keskosas 7—8 cm, kannas 9—10 cm. Jalaaseme paksus 3—3,5 cm.

Tähtis on suusavalikul raskust tähele panna. Murdmaasuusa keskm. raskus on 1,5—2,0 kg.

Suusasidemed

Suusatamise man tähtsat osa etendab suusaside. Halbade sidemete kasutamisel suusk tuleb sageli alt ära, mäel põhjustab kukkumisi, raskendab juhtimist. Mida kindlmini on suusad jalas, seda kergem on neid juhtida.

NINARIHM-SIDE on valmistatud paksust, tihedast, tugevast nahast, laius umbes 3 cm, pikkus umb. 30 cm. Rihma mõlemas otsas on kaks aukude rida, millest peen nahariba läbi pistetakse ja otsad ühte seotakse. Ninarihm katku ainult varbaid. Side on lihtis ja odav, aga praktilist väärtust evib ainult lagedal maal.

NINA-KANNA-RIHM-SIDE. Ninarihmale kombineeritud juure ümber kontsa minev rihm. Rihma küljes pingutamist võimaldav pannal. Saapakanna küljes olgu nahk-nukits või aas, mis kannarihma hoiaks, muidu langeb üle kanna maha. Kannarihma külge võib kinnitada rihma, mis ümber jala minnes (umb. talle õõnsuse kohalt) hoiab ka kannarihma vajumast.

Edasi on nimetada metallist ja rihmust kombineeritud suusasidemeid. Üldtuntud neist on nn. „Siukola-side“, maksab ostes kr. 2.50. Siukola-sideme kasutamisel on paratamatult vajalikud eri saapad.

„**HUITFELD-SIDE**“ on kahe-sugune: lühikese kannarihmaga (metallpingutajaga) ja pika kannarihmaga. (Järg lk. 10.)



Kaks meis-terkelgutajat Capordrukt ja Diener

JÕULU- KÜPSISED

Jõuluküpsised — need on müüdi piparküpsised. Ilma nendeta nagu polekski jõulusid. Praegu on aeg nendega alata. Piparkoogid ei tohi värsked olla, vaid peavad seisma enne tarvitamist mõni päev või isegi nädal. Ka tainas peab enne küpsetamist seisma mõned päevad. Seismisel tekib tainas ja kookides maitseaineid, mis annavad hääd maitset ja lõhna.

Ainetest tarvitatakse piparküpsiste juures siirupit, jahu, võid või rasva, muna, soola, suhkrut, maitseaineid või vürtse ja kergitusainet. Siirupit saab valmilt osta poest. Jahudest võib tarvitada kõiki jahuliike. Nii tulevad väga hääd piparkoogid jämedast rukkijahust, sepi-kujahust ja rukkipiüülist. Nisupiüü on väga kallis siin tarvitada. Ka lauavõi on kallis, kuid selle asemel võib võtta taimevõid või rasva, mis ei anna maitset sugugi tunda. Maitseainetest on algajal soovitamata osta piparkoogi segu, mida saab osta igast vürtsipoest ja mis annab küpsistele väga meeldiva, tagasihoidliku maitse. Koogid kohedaks teeb kergitusaine. Selleks tarvitatakse söögisoodat või põdrasarvesoola ja potašit. Algajale on soovitamata soodat tarvitada, kuna põdrasarvesoola ja potaši tarvitamine on keerulisem.

Küpsetamisel määrige plaat võiga, rasvaga või vahaga, vormitud koogid päale panna ja küpsetada ahjus helepruuniks. Soojalt on koogid pehmed, jahtudes tõmbuvad kõvaks ja hilisemal seismisel lähevad uuesti pehmeks.

Toon allpool mõned retseptid jõuluküpsistest.

HARILIKUD PIPARKOOGID.

Ained: 400 grammi siirupit, 100—200 grammi võid, taimevõid või rasva, $\frac{1}{2}$ klaasi suhkrut, $\frac{3}{4}$ kilogrammi rukkipiüüli, rukki- või sepi-kujahu, 1 teelusikas soodat, 2—3 muna, soola, 1 teelusikas piparkoogivürtsi.

Valmistus: Siirup kastrulis piparkoogivürtsi, mõne tera soola ja võiga tuliseks ajada. Vahepeäl mu-



PIPARKOOKIDE JÕULUTANTS.

nad ja suhkur puulusikaga kausi sees vahtu hõõruda. Siirup jahutada ja munadele hulka panna, siis juure segada jahu, mille hulka on raputatud sooda. Nüüd kasta paras kõva tainas ja lasta järgmise päevani kinnikaetult toas. Siis vormida koogid, määrada muna või musta kohviga ja küpsetada.

Kooke võib vormida mitmesuguselt. Tainarulli või pudeliga õhukeseks rullides saab vormi või klaasiga võtta lõigud. Kui vormid puuduvad, siis tainast rullida laual ühe kuni kolme sentimeetri jämedused rullid, need lõikuda umbes sentimeetri pikkusteks osadeks ja küpsetada.

PLAADIPIPARKOOK.

Ained: 400 grammi siirupit või mett, natuke soola, 25 grammi pärm, 1 tass piima, 2—3 muna, 100—200 grammi võid või rasva, 1 teelusikas piparkoogi vürtsi, 1 kilogramm rukkipiüüli.

Valmistus: Siirup vürtsi, soola ja rasvaga tuliseks ajada. Siis jahutada, hulka segada piim, pärm ja pool jahudest. Nüüd lasta tainas kerkida. Kerkinult juure panna munad vahustatud suhkruga ja ülejäänud jahu. Tainas panna võiga määritud ahju pannile, lasta natuke kerkida. Soovikorral päält kaunistada mandlitega ja küpsetada ahjus helepruuniks. Pärast lõigata lõikudeks.

A. Hinno.

Kuidas ehime oma jõulukuuske

Jõulud on ukse ees. Jõulud, need kõigi poolt igatsetud rõõmupühad. Iga inimese sooviks nende pühade



Esimene tutvus jõulupuuga.

aegu olgu — valmistada rõõmu teistelegi!

Jõulurõõmu valmistamiseks on lastel palju võimalusi.

Juba sõnakuulelikkus ja abival-



JÕULUTURUL.

mis olek eelpühi on vanematele pühaderõõmuks.

Siis — jõukohased kingid, eriti kui teie eneste valmistatud, mida hoiate salajas ja annate alles jõulupuu all koos pühade sooviga edasi.

Hää võimalus pühaderõõmu valmistamiseks nii teistele kui enesele on jõulupuu ehtimine, mis on nii tütarlaste kui poisslaste ühine ülesanne.

Jõulupuud võib ehtida mitmeti. Kui on perekonnas väikesi lapsi, siis tuleb jõulupuu ehtida rikkalikult. Sinna võib kinnitada ilusjakesi, präänikuid, jõulukompvekke, saraküünlaid jne. Ei tohi unustada jõulutähte kuuselatva panemast. Asjade puudumisel võite ehtida kuuske oma valmistatud jõuluehetega, mida õpetatakse koolis valmistama.

On aga perekonnas suuremad lapsed ja enamik täiskasvanuid, võiksite ehtida jõulukuuske nii — mida peetakse haritlaste juures ja üldiselt mujalgi maitsekaks ja kauniks.

Sellise kuuse külge ei kinnitata ilusjakesi ega ka muid eelpool loetluid.

Okstele võib raputada väikesi valgeid puuvillatükikesi, millele võib raputada veidi „booraksit“. Need meenutavad lumehelbeid. Väga kena näib ka kuusk, mille okstele tõmmata kergelt „inglijuuksed“ — mis mõjub valguses ämblikuvõrguna. Küünaldest tarvitada selliselt kaunistatud kuuse juures valgeid.

Hästi mõjub ka kuusk ilma ühegi ehteta, mille okstele on kinnitatud vaid küünlad.

On kombeks jõulu aegu süüa sibulaõunu, mida muretsetud pea igasse perekonda. Juhul, kui jõulupuu on asetatud lauale, näeb väga kena, kui asetada õunad hunnikuisse rühmitatuna kuuse alla, kusjuures võib kuuseoksakesi vahele seada.

Poistele

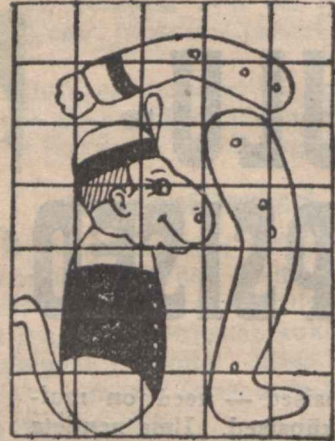
Jõulud lähenevad. Perenaised tolmuvad, puhastavad, praevad ja küpsetavad, — meiesugused ära mine siis ligigi! Aga anname neile siiski õiguse; kes siis võibki lubada et teda segatakse nii tõsise töö juures. Ega meie ei keeldu abist, kui meid palutakse tuua kööki vett või puid, aga muidu katsume siirduda parem alale, mis meile kohane. Kasutame vaba aja selleks, et meisterdame mõne asjakese jõuluringiks.

Tahaksin teid siin veidi aidata, ja kui töötate niisama usinasti kui perenaised köögis, siis võib loota, et jõulud saavad väga rõõmsad ja armsad. Siin mõned näited tööd, mis kõlbaksid kingitusteks:

Väikesele õele-vennale võiks valmistada „Õpilaslehes“ nr. 5 kirjeldatud „Hiina kannatusmängu“. Et see oleks kingiks kohasem, tehke mängu jaoks papist, ilus, paberiga kaetud madal kaelaga karbike. Kui on koolis õpitud papp-tööd, siis ei peaks karbi valmistamine tegema raskusi.

Teiseks tööks võib võtta vineerist väljasaetava ahvi, kes ronib mööda nõöri üles kui elus ahv. Ahvi kuju on joonisel 1 ja 2. Võtke tükk kolmekordset vineeri ja joonestage sellele joonisel 1 näidatud ruudukeste võrk, kuid nii, et iga võrgu ruudukese külge oleks 2,5 cm pikk. Silmas pidades ruudukesi joonisel, joonistage ka vineeri ruudukestele joon 1 olevad kujud. Vineeril joonistatud kuju tuleb muidugi suurem. Märkige joonistatud kehaosadele naelte sisselöömise kohad nii, nagu märgitud joonisel 1.

Kui kuju on vineerile üle kantud, saagige jõhvsaega välja keha, käsi ja jalg. Teise käe ja jala saamiseks pange esimesed vineerile ning tõmmake ümber terava pliitsiga. Väljasaetud kuju puhastage ja ilustage vesivärvidega. Kui värv on kuivanud, katke kuju pintslil abil õhukeselt värnitsaga. Kuju kokkuseadmisel kleepige ahvi kummagi käe peopesale kandineline vilditükk, nii et need oleksid kuju kokkuseadmisel vastamisi. Kinnitage käed kahe naelakesega liikumatult keha külge. Naelte kohad on näidatud joonisel. Jalad kinnitage ühe naelaga, nii et need vabalt liiguksid. Need liiguvad siis vabalt, kui teete kehas oleva naelaugu veidi suuremaks. Kui naelaots ulatub teiselt poolt välja, siis pange mõlemalt poolt väike plekitükk keha ja jala vahele ja siis alles lööge naelaots kõveraks. Kui nüüd plekitükid välja võtame, siis on jalad vägagi liikuvad. Jalgadesse lööge veel kaks naelakest,



Joon. 1.



Joon. 2.

üks põlve ja teine jalalaba kohale. Need naelad lööge nii, et jalad jääksid teineteisest keha vineeripaksuse kaugusele. Selleks võib panna jalgade vahele naelte lähedale sisselöömise ajaks väikese vineeritükikesi.

Nüüd võtke tükk nõöri, asetage see kuju kätel olevate vilditükikesi vahele ja lööge mõlemale poole nõöri naelakesed, mis ulatuvad läbi mõlema käe ja vilditükikesi. See tehtud, tõmmake nõör jalgade vahel üle põlve ja jalalaba naelakesi, joon. 2. On jäänud veel üks naelamärk käel ja üks jalal, — neisse kohtadesse kinnitage naelte abil peenike kumminiit, mis tõmmab jalad käte lähedale. Kui ei ole käepärast kumminiiti, siis võib löigata kusagilt vana kummi küljest ribakesi. Hoides nõöri ülemisest otsast kinni ja tõmmates ning lõdvendades kordamööda nõöri alumisest otsast, näeme, et ahv ronib nõöri mööda üles kui osav merimees.

Kolmanda asjakese võiks nimetada huvitavaid päkklitange, mis on küll valmistamiseks raskemad, aga kes puutööd teinud ja muidu käsitöös andekas poiss, see saab sellega hakkama. Kirjeldatavad tangid on papogoi pää kujulised (joon. 3), kuna päkkel asetatakse noka vahele ja pigistatakse pidevmete.

Materjaliks on soovitatav vaha, kuna puukiudude suund valida nii, et



Joon. 3.

judede eeskju andvana ning paiguti uletamatuna. Vormidele. Rana loomung on seni püsinud meli pal- Ained valis ta rahvaluulest ning toetub primitiivsele rajatud on Kr. Rana (1865) raamatuilluustratsioonid. tiivsemana M. P. P. P. (1874). Meie rahvakunstile Sajandi vahetuse paiku esineb andekamana ja produk- nud rööbiti eesti raamatu sisulise taseme tõusuga. algu, seoses „Noor-Eesti“ liikumisega ning on arene- Eesti graafika hakkab arenema käesoleva sajandi pastellimaali alal.

Laiema (1866), kes eriti produktiivne on olnud mõjutatud on ka meie esimene vabakunstnik Ants siiski vähe jäänud kodumaale. Düsseldorfis koolist juuleainelist kirikumaali ja portreed. Viimasest on Grenzsteini (1863—1916), kes harustab rahva- kunsti Düsseldorfis kooli realistliku portree, ja Tõnis rahvaelu, Paul Rana (1865—1931), kes tõi eesti (1911), kes hää eduga maalis eesti talupojatüüpe ja andekat maaliijat O. G. A. Hoffmanni (1851— enam valitsevaks. Düsseldorfis kool on annud kolm dumaale, mille tõttu kodumaine element saab ikka tes. Lisaks sellele asuvad kunstnikud pidevalt ko- eluga. Sääli süveneb realistlik kalduvus kõrgis jaanti- ne-Euroopa elavama ning varjundirikkama kunsti- seldori, mille tõttu võimaldus kokkupuutumine Lää- mias, siis uueks eesti kunstnike õppekohaks sai Düs- oma kunstelise hariduse said Peterburi kunstakade- eesti kujutavas kunstis. Kuna eelmainitud kunstnikud Sajandite vahetuse paigu toimub suur murrang mingi pea eranditult on omandanud välismaad.

langenute mälestussammastena. Tema varasema loo- midagi ka kodumaa jaoks, päämiselt Vabadussõjas nult ta loomingu viimane periood lubas temal luua (1855—1931) oma peene, viimisteldud tehnikaga. Ai- kaalukusega. Realistina esineb A. Adamson

vahtis täis viisakust Suure Üksiklase piibule, kuna vahetevahel mõni leht puust nende vahele langes.

Kui neljas leht langenud oli, seletas Tolmune Täht oma tuleku põhjuse.

Suur Üksiklane viivitas hetke vastusega. See oli tema harjumus, saada enne oma mõtete üle täielikule selgusele, kui ta neid väljendas.

Ja sellal kui Suur Üksiklane oma sõnu vormis, puuris ta oma pilgu, vaheda kui tomahavki tera, oma külastaja näkku. Kuid Tolmune Täht vastas sellele pilgule, ilma ripsmeidki liigutamata rahuliku uudis- himuga, mil viisil Suure Üksiklase nägu on värvitud. Tõepoolest see väärus vaatlemist. Laubalt jooksid mustad, kollased ja punased triibud põskedeni alla.

„Mu vanaemal on valud — siin,“ alustas Tolmune Täht äkki ja näitas vastavale kohale.

Siis ei öelnud ta midagi enam, sest ta teadis, et Suur Üksiklane nüüd täiesti tunneb tema tuleku põh- just, ning arvas, et iga muu seletamine oleks paljas sõnade raiskamine.

„Millal need algasid?“ küsis arst.

„Ta tegi täna hommikul palju kahinaid,“ vastas Tolmune Täht. „Seda teeb ta alati, kui ta oma sees- misega rahul ei ole.“

Suur Üksiklane vaikus.

„Kas tema jaoks on juba rohtu tehtud?“ uuris ta äkki, hääles mingi umbusalduse toon.

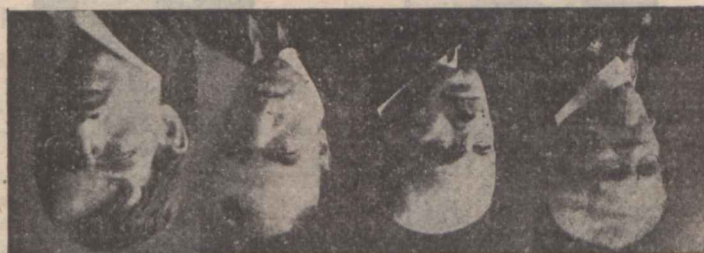
See oli piinlik küsimus. Tolmune Täht tahtis tõtt rääkida, kuid ei soovinud selle juures sugugi oma tegu

Eestis. Rootslasilt olime laenanud palju muid soome rahvalaule on sündinud palju rahvalauleid. Suur osa Kalevala ja soomlased meilt Ingeri ja Karjala kaudu võtnud väga Vene mõju on Eestisse tulnud Pihkva-Petseri kaudu. Soome laene on meli hoopis vähe, selle vastu on jaiks eestlastele: neilt on patu ja kuradi mõisted. Venelased on olnud ka enne sakslasi ristiusu tutvusta- sid nagu Püpa Jüri oma kutsikatega, koerakoond jne. muinasjutte, legende, anekdoote ja mütooloogilisi kaju- lastehirmutis pusa. Venelastelt on laenatud hulki- Iätasilt: ainult mõned liigo- ja lastejaulud ning berrahvaste laenusid. Kõige vähem olime laenanud eesti vaimu algupärane sünnitus. Selles on kõigi naa- Muidugi kogu see määratu hulki rahvalaulet ei ole rahvaavitsi.

davad 630.000 üksust rahvalaulet, lisaks sellele 16.000 lid katavad ümmarguselt 400.000 lehekülge, mis sisal- tuse kui teame, et seniin-kogutud rahvalaulematerja- Eesti rahva vana vaimuvara hulgiast saab ettekuju-

EESTI RAHVALLAULE JA USUND.

A. Adamson, N. Triik, K. Magi, A. Vabbe.



oma arvamist kunagi. Ühegi meelituse abil poleks saanud teda vanaemaga lepitada. Kas ta oli värvimata või värvitud, ikka ütles Kiopole tema sügav hunditar- kus: see on vaenlane; ja alati kui vanamoor talle lähe- dale tuli, ei unustanud Kiopo hambaid näitamata.

*

See oli sel kuul, mida indiaanlased nimetavad Mee- letuks Kuuks, või meie keeles november, kui Kiopo hakkas käima imelikke, saladuslikke teid ning sageli päevade kaupa ära jäi. Ja alati hiilis ta neilt salapä- raseilt käikudelt tulles pimeduse katte all laagrisse tagasi. Kui Tolmune Täht järgmisel hommikul te- maga tõreles, ning küsis, kus ta on olnud, pööris Kiopo pää kõrvale, silmades ebamugav ilme. Nüüd hakkas Tolmune Täht valvama hundi igat liigutust, ikka hoolsamini, et teada saada, kus see ümber ajab. Aga mida teravamalt inimvend valvas, seda suuremaks sai hundi kavalus. Kunagi ei lasknud Kiopo ennast ei tulekul ega minekul tabada.

Tolmuse Tähe rahutus kasvas, sest ta kartis, et Kiopo ühel päeval enam tagasi ei tulegi, vaid kaob jäädavalt. See hirm piinas teda seevõrra, et ta Kiopo viimaks pühvlinahast rihmaga sidus telgi toe külge. Öösel tõusis tugev tuul, nii et kogu telk nagises, kuid selles polnud ainult tuul süüdi, sest hommikul oli Kiopo jälle kadunud.

Aga samal hommikul haigestus ka Igavene Hau- duja. Ta lebas oma pühvlinahksel asemel ja kisendas valu pärast. Selleks ajaks kui Njkana ära läks, et kut-

Eraldiseitsva kujuna esineb Ed. Viirait (1898), kes oma erakordse andekuse tõttu on saavutanud graafikuna üldeuroopalise kuulsuse. Ta elab kana aega juba Pariisis.

damana J. Vahtrai (1882). E. Olet, kõige viimasena, kuid selle eest kõige tuisem on rida nooremad nimesid, kellest siinne ruumime- ja graafikasse futurismi ning ekspressionismi. Jõudvamat Vabbeist esindatud kunstivooludega seotud liisem on ta graafikas kui maalingus. Tihedamalt võidajana A. Vabbe (1892). Ta lõi meie maalingusse jaab mainida kõige iseloomulikumate mooduolude esin- Veel kord maalingu ja graatika juure tagasi tulles (1889).

tusi keraamikas. Teiste tugevamate annetena esinevad tema kõrval V. Melnik (1887), F. Sannamees (1895) A. Elter (1891) ja A. Starkopf

Ants Laikmaa



Kristjan Raud



suda arsti, Väikest Kala, pidi Tolmune Täht jääma vanaema juure. Kunagi polnud poiss veel näinud kedagi seevõrra kannatavat, ja haige oigamine sisendas ebamugavuse tunde. Poisi küsimusele, kas valud on rinnas, vastas vanaema, et need olevat allpool. Tolmune Täht noogutas arusaavalt pääd. Seda kohta tundis ta, sest kui sääl oli valu, sooviti, et oleks vähem söödud tooreid marju. Äkki tõmbas ta käe rusikasse ja hakkas ilma sõna lausumata vanaemale valutava koha pihta taguma. Mõnikord jooksevad ju asjad, mida lüüakse, minema. Küllap siis vanaema valud ka teab kuhu pagevad, kui neid ainult õige põhjalikult nuhelda.

Igavene Hauduja karjus valjusti. Tolmune Täht pidas seda ekslikult võidukisaks ja lõi uue hooga edasi. Aga see oli juba enam kui vana kannatada suutis, ta röökis nii läbilõikavalt, et poiss võpatas. Aga vahest oli see tõendus peksmise hääst mõjust. Ta tõstis parajasti rusika, et kolmandat korda pääle hakata, kui Nikana sisse tuli.

Vihaselt seletas Igavene Hauduja Nikanale sellest, mis sündinud. Nikana oli loomulikult väga pahane, ega suutnud vaevata uskuda, kuidas tema poeg on võinud säärast asja teha. Ilma poisi seletust ootamata, andis ema talle paar tugevat kõrvakiilu, ja käskis ta kohe joosta teise arsti, Suure Üksiklase juure, sest Väike Kala ei saavat tulla.

Õnnelikuna, et võis kaduda, hüppas Tolmune Täht telgist välja.

Päale selle on tal algupäraseid ja väärtuslikke saavu- Peene vormimeele ja hoolika töötamisviisi tõttu. Koort (1884—1935) oma kõrge esteetilise maitse, Eesti skulptuuri tugevaimaks meistriks oli J. A. Janseni ja P. Areni (1889) oma.

elmainitute loomingu on P. Burmani (1888), R. Nyman. Lisaks, kuid väga väärtuslikuks liiks naitavat, värv ja vormi poolest kooskõjalist loonud kodumaa maastik. Maastikumaaalings on palju hin- Kodumaa maastik. Kõige olulisema ainesitku annab talle on esinenud. Kõige olulisema ainesitku annab talle ja hinnatav meisterlikkum värvikasitus, mis meil üldse eitsioonitundega. Mäe maalingus on tähelepandav eumbolliitliku tehnikaga ja tugeva vormi- ning kompo- mene neist andis oma parima portrees, vääratamatu Mäe omaga, on seotud eesti maalingu uus areng. Esi- Samade nimega, päämütselt N. Triigi ja eriti K. Nyman (1881), A. Tassa (1882) ja A. Uurts.

veel N. Triik (1884), K. Mägi (1878—1925), R. Tüscate, osalt Ranast mõjutatud, kuid kaugelki mitte järeleaimavate annetena teotsevad graafika alal

Ado Weizenberg



Jaan Koort



Suure Üksiklase telk asus laagrist eemal, Kotkamäe kõrval. Suur Üksiklane oli üldiselt tuntud vägeva arstina. Tema arstim, ta üleloomulik jõud oli väga tugev, kuid alati ei meeldinud temale oma võimu näidata. Üks salapärasusi Suure Üksiklase juures oli see, et keegi kunagi päris kindlasti ei võinud teada, kus ta parajasti viibib. Läbi lõpmata kauguste rännata, jah, kuni maailma otsani ära käia, säärane tung oli juba loodusest pandud tema jalgadesse. Kütid kaugest läänest töid vahest sõnumeid temast ja ta laagrist suure mere kaldal, mis poole saja miili kaugusel mägedest randa uhab. Teinekord viibis ta kaugel põhjas, üksindasis rohtlaantes, kus hundid päikeseloojangul uluvad. Või Suur Üksiklane rändas läbi lõunapoolsete põletav-kuumade maade, Laialt ja kaugelt rändas niiviisi Suur Üksiklane, kuni Mehhiko lahe kohisemine talle kõrvu löi.

Selle ebatavalise, kaugeid maid läbirännanud mehe telki läks Tolmune Täht vastumeelselt, sest ta polnud ainult arg, vaid sellel argusel oli himu hirmuks kasvada. Saades nii kaugemale, et telk paistma hakkas, nägi ta Suure Üksiklase istuvat piipu suitsetades selle uksele.

Pikkamisi sammus Tolmune Täht lähemale. Niipea kui ta telgini oli jõudnud, istus ta arsti vastu. Kausal ajal ei rääkinud kumbki sõnakestki. Kunagi ei olnud keegi poisile õpetanud, et kõneluse algamine on viisakus. Nii vahtis Suur Üksiklane, täis viisakust, üle Tolmuse Tähe päe kaugemale, ning Tolmune Täht

Maiasmokkadele!

Pühadeks täielik valik
maiustusi sobivate
hindadega soovitab

Maiasmokk

PROMENAADI T. 11.

tangid oleksid tugevamad. Joonistage paberile tangide kuju vähemalt 21 cm pikkuses. Nüüd hõõveldage kaks lauakest 2,5 cm pakuseks. Ühele lauakesele kopeerige ülemise ja teisele alumise noka haru. Saadud piirjooni mööda saagige harud välja. Nüüd tuleb teha ülemise noka harus avausega 1,3 cm ja teha alumise noka haru nii õhukeseks, et see avausest läbi mahub, kusjuures aga avausest ettepoole ulatuv lõuaosa jääb pääga ühepaksuseks. Puurige harude ristlemise kohta teljeauk läbimõõduga 0,6—0,7 cm. Pistke auku puust telg ja liigutades harusid kõrvaldage kohad, mis takistavad harude liikumist. Kui nokk avaneb küllalt hästi pähkli haaramiseks, siis voolige pussiga pääle ja nokale vastav kuju, ning tehke käepidemed võimalikult ühesugusteks.

Nokk võib olla jäme ja sissepoole tehke väike pesa, et pähkel ei veereks vahelt välja. Pääd võib ilustada sissepõletamisega, noalõigetega ja värvimisega tuši või vesivärvidega. Pääle seda võib katta õhukeselt värnitsaga või valge piirituselakiga, mis segatud pooleks polituuriga.

EESTI KOOLINOORED!

Te olete tihedas ja sõbralikus kirjavahetuses Soome õpilastega. Tutvuge siis ka nende ajakirjaga „VALISTUKSEN LASTENLEHTI“.

See on algkooliõpilaste ajakiri — ilmub 12 n-rit aastas: 5 sügis- ja 7 kevadsemestril, kokku 168 pildirikast lk. Kõigile, kes tunnevad vastu, soovitame tellida soome kootõsist huvi hõimukeele ja -kooli linoorte ajakirja Oma odavuse tõttu — 1 kr. aastakäik — on ta üksik- ja ühistellimisel kõigile kättesaadav. Tellimine saatke otseselt talitusele. Iga meie postkontor võtab eesti rahas tellimisi vastu ja saadab talitusele edasi aadressil: „Valistuksen Lastenlehti“, Helsinki, Annankatu 29.

Jõuluks veidi

hõimude keelt

Lähenevad jõulud. Põhjapool Soomelahte pühitsevad meie hõimusõbrad samuti jõulusid nagu teiegi.

Tooksime siin mõned vajalised sõnad, et teil kergem oleks üksteise pühadesoovidest aru saada:

Kuusk — kuusi.

Küünal — kynttilä (y=ü).

Jõuluvana — joulupukki (p u k k i — sokk; (seega siis umbes samasugune muinasjutuline olevus kui meie „nääri-sokk“); jõulukink — joululahja.

Häid jõule! — Hauskaa joulua!

Õnnelikku uut aastat! — Onnelista uutta vuotta! (v u o s i — aasta.)

Tellijale teadmiseks.

Et ära hoida arusaamatusi, tuleb tellijal lasta tellimisel kindlasti ära märkida, kas ta tahab lehte algusnumbreist või teatud kuust alates. Tellija ise olgu teadlik ja ärge jätku seda postiametniku määrata. Rohkesti sekeld. on tekkinud aasta- ja poolaasta tellijate poolt, kes näit. novembris tellivad lehe ja lasevad kaardile märkida: 1. nov. Talitus saadabki neile 1. novembrist, aga siis paljud tellijad pahandavad, miks põle saadetud neile algusnumbreid. Mõnele ongi tahatud saata, aga siis kuuled jällegi ütlemist, et miks saadetakse neile vanu numbreid.

Selle numbriga lõpeb „Õpilaslhe“ I poolaasta. Tellimise uuendamisel laske tingimata kaardile märkida tellimise ulatus — kas nr. 11-ndast (s. o. poolaasta) või aastakäigu algusest.

Need toredad asjad...

Et jõulu eel on kõigil tuline kiire ja jõulukinke sajab nagu külusesarvest, siis otsustas „Õpilaslhe“ tellimispreemiate jagamise korraldada veidi hiljemini. Uue aasta alul pannakse need preemiad Tartus „Koolivara“ aknale välja, kus iga Tartu õpilane võib neid toredaid ja huvitavaid asju enne jagamist veel näha. Ega tea, ehk võib ta mõni päev hiljem koguni mõne asja omanikuks saada. Ilusaid kinke jõuluks ja palju õnne uue aasta tellimispreemiate jagamisel soovib oma lp. lugejaile

„Õpilaslhe“.

Rohkesti nosimist

koolinoortele pakub „Õpilaslhe“ aastakõide (1934/35), paks pildirikas piibel. Pilte üle 300! Ristsõnu ja muid keerulisi ülesandeid 111. Male algõpetus.

Kas teate?

Võisilemata hinnaga
ostate tänava- ja
ballikingi

K. Säöt'i

jalanõude tõöstusest
RÜÜTLI 4.

Õpilastele hinnaalandus.

Jutte, romaane, luuletusi, följetone,
elavat teadust ja tehnikat — kõike
on suures külluses.

**PRAKTILIST TEGEVUST
KÄSITÖÖ-TUNNIKS**

primitiivsete masinamudelite valmistamiseks pakub see kõide samuti rohkesti. Algusnumbrite puudumise tõttu on see kõide lastud müügile 50 sendiga.

SEE RASKE RAAMAT

kaalub ligi pool kilo, nii et ta ühes postikuluga maksab 60 senti.

Tellida:

õ/k. „KOOLIVARA“,

Tartus, Promenadi 2.

K. K/ü. „TÖÖKOOL“,
Tallinnas, V. Roosikr. 3.

Suusatama.

Algus lk. 8.

BERGENDAHLI-side on vasest valmistatud hingedega klambrid, päält kinnitõmmatud rihmaga ja kidadega suusasideme tallal, mis asetatakse vastavasse õnarussisse saapatallas.

Kuna kolme viimase sideme kodune valmist. mitte võimalik, piirdun nende nimetamisega. Soovitavamaid suusasidemeid on „Siukola“ ja meie oludele kohandatud Huitfeldt-s, lühikese kannarihmaga.

SUUSAKEPID valmistatakse puust ja bambusest. Viimaste kergus teeb nad eelistatavamaiks. Valmis kepi kaal 600—700 gr. Kepi pikkusel erimäära pole. Kepp ärge ületagu suusataja õlgade kõrgust. Ulatagu pigem kaenlani. Lühem kepp hõlbustab mäkketõusmist, väsitab vähem käsi, metsas võimaldab kergemat läbipääsu. Kepid olgu varustatud: kepirihmadega, kepirõngastega ja kepinaeltega.

MÄRKUS: Kui suuskadel on suve kestel midagi korrast läinud, saatke küsimus „Õp.-l.“ spordiosa toimetajale. Annan vea kõrvaldamiseks juhiseid. J. K

Toimetusele saadetud:

J. Vorms: **PAINAJA POEG**. Jutustus teoorjuse lõpult. N.-Eesti Rahvaraamat nr. 5. Hind 1 kr.

Jutustuses on autor annud selge pildi teorenti kandva talupoja seisukorrast, ta vahekorras mõisahärraga ja rahva hinge juurdunud ebausust igasuguste kodukäijate ja painajate suhtes.

EESTI NAINE nr. 12. Sisust: Laps ja raamat. Tütremama kirjavaetus. Kaasandeks mustriku, „Tütarlaps“ ja „Väikeste Sõber“. Viimase on koostanud Kärda algk. õpilased.

TALUPERENAINEN nr. 12. Huvitav jõulukohane sisu. „Laste Maa ilm“: Aadi Virges'e „Imetegev jõuluvälgus“, J. Oro luul. „Jõulud ja linnuke“. K. E. Sööt „Jõulusoov“.

EESTI KIRJANDUS nr. 11.

EOS. Gust. Adolphi güm. õppurkiri. **VALISTUKSEN LASTENLEHTI** nr. 1, 2, 3, 5 — 1934. 1—4, 6—12 — 1935.

See on Soome algkooliõpilaste ajakiri — ilmub 12 nrit aastas: 5 sügis- ja 7 kevadpoolaastal.

EESTI KOOL Nr. 9. Siin kirjutab J. Parijõgi kevadisest Tartu algkoolide näitusest ja haridusnõunik V. Viilup oma muljeid Soome koolidest.

A. Tulik: „**VAESLAPSE JÕULU-ÕHTU**“. Lastenäidend 2 vaatuses. Tavet Mutsu kirjastus, Tallinnas, 47 lhk., hind 85 s.

See on sügavisuline näidend, mis oma huvitava sündmustikuga sunnib kaasa elama niihästi lapsi kui nende kasvatajaid.

LAISKUSE TAGAJÄRJED.

Ameerika naljakirjanik Mark Twain (loe: tuen), kes on kirjutanud meile hästituntud romaane „Prints ja kerjus“, Tom Sawyeri seiklused“ ja „Huckleberi Finni seiklused“, näitas end juba koolipoisina suure humoristina.

Kord anti ta klassile koduse kirjatöö teemaks: „Laiskuse tagajärjed“. Kui tuli töö äraandmise tähtpäev, andis Mark (sel ajal veel Samuel) ainsana ära p u h t a „Mis see on?“ küsis õpetaja. „Need on laiskuse tagajärjed,“ vastas noor naljahammas.

NUMBRIMÄNG.

Sellest mängust võib osa võtta ükskõik kui palju isikuid. — Esimene mängija võtab tulitiku või mingi pulgakese ja asetab selle

olevat suurima numbri. Selle ruudu number, kuhu tikuots on peatunud, märgitakse paberile ta nime järgi. Niisamuti tehakse kirjalikke ülestähendusi ka teiste kaasman-

5	10	20	5	10	5	10	1	
	100						100	
	15	5					5	6
40	8	10	2	●	2	1	10	40
		6	3	1	4	6		10
	5						5	20
100		20	40		10			40
					50		100	

mänguruumala keskel asuvasse ringi, nii et selle ots puudutab kergesti paberit. Siis ta vaatleb numbreid mänguruumalal, katab või suleb silmad. Kinnisilmi libistab ta tikuotsa ruutu, kus ta arvab

gijate saavutatud arvude kohta. Kui tikuots peatub mustal ruudul, ei saa mängija midagi, vaid ulatab tiku järgmisele mängijale.

See, kes esimesena on saanud näit. 300 punkti, on võitja.

Ärksad Sakalamaa mehed

olid esimesed, kes reageerisid soojalt meie appikutssele „Õpilastele“ aineli- seks abistamiseks. Täna post tõi p. jooksva arve teate, et Narva E. Õp. Selts oma üldkoosoleku otsuse põhjal saadab „Õpilastele“ 20 kr. toetust.

Möödunud aasta võlakoores pankades, mis ühes oma protsentidega ähvardab neelda meie tänavused tulud, ei näi olevat enam nii kohutav. Kolmekord- selt tänulikud oleme oma esimesile abistajatele, sest nende toetus mõjub julgustavalt ja annab eeskju ka teiste- le.

„LASTE JUTUTOA“

väljaandja palub teatada nim. raamat- ajakirja tellijatele, et trükikoja ranga ülekoormatuse tõttu näib olevat võimatu veel enne jõulu numbreid välja lasta. See võib toimuda uue-aasta algul.

Pääsukese köited

on nägusamad kingitus- raamatud lastele.

Need on kõvas köites piltidega muinasjuturaamatud, trükitud suure selge aabitsakirjaga. Iga köite hind 60 senti.

PÕDRAPOJAD.

KIISSU JA KIRJATAHED.

HELMI JA PÄIKE.

J. Kõrv: **MUINASJUTUD.**

ÕIENDUS.

„Õpilastele“ nr. 5 „Hiina kannatus- mängu“ kombineerimiseks tuleb ruut lõigata tükkideks nii, nagu on näidatud joon. 1 esimesel kujundil (pahemp. üle- mise nurga ruut).

**Gaidid,
kodutütred,
skaudid,
noorkõlkad**

kõik Eestis ilmunud käsiraamatud ülalnimetatud organisatsioonidele, samuti igasugused metallmärgid ja vöörhmad (viimased skautidele) on saadaval

„Postimehe“

raamatukaupluses

Tartus, Suurturg nr. 16

Õpilased,

kul tahate pühadeks hääd, põnevat ja huvitavat raamatut, siis ärge unustage, et täielik noorsookirjanduse valik on

„POSTIMEHE“ raamatukaupluses

Tartus, Suurturg nr. 16.

„Õpilastele“

uueaasta nr. ilmub kolmap., 15. jaan.

Algajate mõistatusnurk.

SAATEKS.

Arvates käesolevast numbrist hakkab „Õpilasleht“ järjekindlalt avaldama ka nn. „Algajate mõistatusnurka“, mis sisaldaks kergemaid ülesandeid nooremaile lugejaile, olles seega hääks treeninguks raskemate „pätklite puremisel.“

1. TIKUMÕISTATUS.

Nagu näha, koosneb antud kujund 16-st ruudukesest. Kuidas tuleb eemaldada kujundist neli tikku (kriipsukest), et igas püst- ning ristreas oleks vaid 2 ruutu?

2. TÄHEKUJUND.

1	2	3	4
2			
3			

A, A, A, A, B, T, I, G, N, N, R, R, ... ülalantud ... et saaksime ... püst- kui ... järgneva tähendusega ... sõnad: 1. metsloom, 2. ... usin, 3. juudi preester,

3. MAADETEADUSLIK MÕISTATUS.

- TORVA
- NARVA
- KULLAMAA
- VALGA
- HIIU
- VENEMAA
- KANNUKA

Antud nimesid nihutada vasakule või paremale nii, et saaksime üht kohakuti asuvate tähtede rida pidi ülalt alla lugedes ühe linna nime Eestis.

41. KEERULINE KÜSIMUS.

Alttoa Juku istus uksepakul ning mõnules niisama päikese paistel. Teha ei olnud tal midagi — isa veskil, ema sulestelaste-teenijatega heinamaal — oli nii muidu koduhoidjaks. Õuel aga patseeris kari kukki-kanu ja vana siga piisikeste põrsastega. Hakkas siis ajaviiteks nende jalgu lugema. Kõigil noil loomil oli kokku 76 jalga. Arvake, mitu esindajat oli kummastki loomaliigist, kui kanu oli põrsastest 2 korda enam!

42. MAADETEADUSLIK ÜLESANNE.

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									

A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, B, C, D, D, D, D, E, E, E, E, E, E, E, E, E, E, E, E, E, E, G, G, H, H, H, I, I, I, I, I, I, I, J, J, K, K, L, L, L, L, L, L, L, M, M, M, M, M, M, N, N, N, N, N, N, N, N, N, O, O, O, O, O, P, P, P, P, R, R, R, R, R, R, R, R, S, S, S, S, S, S, S, S, S, T, T, T, T, T, T, T, U, U, U, U, U, U, V, V, V, V, V, W, Ö, Ä, Y.

Igasse ruutu asetada üks ülaltoodud tähist nii, et saaksime ristridadena järgneva tähendusega kohanime: 1. Kagu-Virumaa ning Kirde-Tartumaa ühine nimetus, 2. linn Inglismaal, 3. Jaapani ametlik nimetus, 4. saar Soome lahe suudmes, 5. linn Islandis, 6. linn Hollandis, 7. linn Belgias, 8. linn Inglismaal, 9. linn Hollandis, 10. linn Itaalias, 11. Emajõe lisajõgi; end. vald, ühendatud Tähtvere vallaga, 12. Šotimaa ja Midlothiani krahvkonna pealinn, 13. jõgi P. Eestis, 14. saarestik Läänemeres.

Kui nimed õieti arvatud, saame nende esitähist ülevalt alla lugedes Andorra „pealinna“ nime.

H. Marfeldt.

43. MAAGILISED RUUDUD.

1	2	3	4			8	9	10	11
2			5			9			12
3			6			10			13
4	5	6	7	15	16	11	12	13	14
				15					17
				16					18
20	21	22	11	17	18	19	26	27	28
21			23			26			29
22			24			27			30
11	23	24	25			28	29	30	31

A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, D, E, E, E, E, E, E, E, E, E, G, G, H, H, H, H, H, I, I, I, I, I, I, I, I, K, K, K, L,

L, L, L, L, L, N, N, N, N, N, N, N, N, O, P, P, R, R, R, R, R, R, S, S, S, S, S, S, S, S, S, U, U, U, V, V, V, Ö, Ö.

Igasse ruutu asetada üks ülalantud täht nõnda, et saaksime nii püst kui ka ristridades järgnevate tähendustega sõnad: 1—4 tarvilik sepale, 2—5 kalleim vara vanemal, 3—6 muinasegiptuse jumala Ptah'i Memfises kummardatud püha härg, 4—7 Nõukogude Venemaa, 8—11 läbilõikav, hirmus, külm, 9—12 vaimustus, ind, 10—13 suur asundus, 11—14 eesti luuletaja (†), 7—11 jäätunud vihm, 15—17 põllutööriist, 16—18 rohi, 11—19 luuletaja Hiire eesnimi, 20—11 lõhe, pragu, 21—23 ruumikas, 22—24 kütteeaine, 11—25 ametist lahkunud, 19—28 üksiknimene, 26—29 soe ilm (talvel), 27—30 vastik, limane, 28—31 veevõtmiskoht.

MÄRKUS: Kõigi tänaste ülesannete lahendused saata toimetusele hiljemalt 7. jaan. 1936. a., lisades lahendaja nime, soovikorral ka varjunime, täieliku aadressi ja „Õpilaslehe“ kupongi nr. 10. Ühtlasi lisagu iga lugeja väikesel lehesel lahendustega kaasa vastus küsimusele, mis meeldis teile käesolevas „Õpilaslehes“ kõige enam ning mis kõige vähem ja miks. Peetagu ka meeles, et auhindade jagamisel on igal lugejal niimitu auhinnasaamise võimalust, kuimitu kupongi on ta lisanud lahendusele.

ÜS SUURAUHIND.

Ärge unustage seda, et „Õpilaslehe“ vastse suurauhinna,

NÄGUSA PORTFELLI,

võib saada igaüks, kes õieti lahendanud kõik „Õpilaslehes“ nr. 9, 10, 11 ning 12 ilmunud mõistatusnurga omad) ja lahendused õigeaegselt ühes nõutavate kupongidega toimetusele saatnud.

AUHINDADENA kõigi tänaste ülesannete õieti lahendajate vahel jagatakse A. Gailiti romaan „Isade maa“, peenrahakott ja taskuplokk.

Eesti kirjanduse ja teaduse

SUURMEHI

„Õpilaslehe“ auhinnaline suurvõistlus

Selle numbril viimasel leheküljel on 20 eesti kirjaniku ja teadusemehe pilti.

Raamatu-aasta puhul on nende teeneid auhindamisega esile tõstetud ja ka pilte olete neist ajalehis näinud. Arvake, kes nad on. Iga õieti arvatud pilt annab ühe punkti. Kes punktide arvuga tulevad esimese kümne hulka, nende vahel jagatakse

10 KOMPL. „PILDIMAPPI“, mis sisaldab 100 poognat, kogusummas 1280 pilti. Vastused tulevad toimetusele ära saata hiljemalt 20. jaanuariks 1936 ja olgu varustatud „Õpilaslehe“ jõulunn. kupongiga.

**Õpilaslehe 10
kupong nr. 10**

KES NAD ON? Ülesande juhiv vt. eelm. lk.



Tegev ja vastutav toimetaja: M. Nurmik. Toim. sekr.: Ed. Tasa. Talitusjuht: E. Tõnisson. Väljaandja: Tartumaa Õpetajate Liit. „Õpilasteleht“ ilmub üks kord nädalas. Toim. ja talitus Tartus, Promenadi 2, O./K. „Koolivara“, tel. 8-29. Tellimishind postiga: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., aastakäik 1 kr. Raamat-ajakiri „Laste Jututuba“ ühes „Õpilastelehtega“ tellides maksab 3 kuud — 20 s., 6 kuud — 40 s., aastakäik (12 raam.) 75 s. — Kuulutuste hinnad: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm. — E. K. Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1935.